

Hrvatska

Temeljna prava - Hrvatska

Nacionalni sudovi

Pučki pravobranitelj

Posebni pravobranitelji

Zaštita osobnih podataka

Besplatna pravna pomoć

Nacionalni sudovi

Posebna uloga u zaštiti ljudskih prava pripada sudovima koji su ustanovljeni zakonom i kojima se Ustavom jamči samostalnost i neovisnost. Kao jamstvo uživanja ustavnih sloboda i prava djeluje i poseban mehanizam - ustavna tužba koju podnosi građanin ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravne osobe s javnim ovlastima, kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela, povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom. Tužba se podnosi tek nakon što su prethodno iscrpljena sva dostupna pravna sredstva.

Ustavni sud Republike Hrvatske

Trg svetog Marka 4

10000 Zagreb

tel: +385 1 6400 251

fax: +385 1 4551 055

<https://www.usud.hr/>

Vrhovni sud Republike Hrvatske

Trg Nikole Šubića Zrinskog 3

10 000 Zagreb

tel: +385 1 486 22 22, +385 1 481 00 36

fax: +385 1 481 00 35

e-mail: vsrh@vsrh.hr

<http://www.vsrh.hr/>

[Županijski sudovi](#)

[Općinski sudovi](#)

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske

Berislavićeva 11, 10 000 Zagreb

tel: +385 1 489 68 88

fax: +385 1 487 23 29

<http://www.vtsrh.hr/>

[Trgovački sudovi u republici hrvatskoj](#)

[Trgovački sudovi](#)

Visoki upravni sud Republike Hrvatske

Frankopanska 16, 10 000, Zagreb

tel: +385 1 480 78 00

fax: +385 1 480 79 28

<http://www.upravnisudrh.hr/>

Upravni sudovi

Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske

Ulica Augusta Šenoae 30, 10 000 Zagreb

tel: +385 1 480 75 10

fax: +385 1 461 12 91

e-mail: predsjednik@vpsrh.pravosudje.hr

<http://sudovi.pravosudje.hr/VPSRH/>

Pučki pravobranitelj (Ombudsman)

Trg hrvatskih velikana 6

10 000 Zagreb

Republika Hrvatska

tel: +385 1 4851 855, +385 1 4851 853

e-mail: info@ombudsman.hr

fax: +385 1 6431 628

Pučki pravobranitelj, sukladno članku 93. Ustava Republike Hrvatske, opunomoćenik je Hrvatskoga sabora za promicanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda utvrđenih Ustavom, zakonima i međunarodnim pravnim aktima o ljudskim pravima i slobodama koje je prihvatila Republika Hrvatska.

Pučkog pravobranitelja i zamjenike bira Sabor na razdoblje od osam godina. Ima za cilj štititi građane od povreda ljudskih prava uzrokovanih postupanjem tijela državne uprave i pravnih osoba s javnim ovlastima, središnje je tijelo za suzbijanje diskriminacije te obavlja poslove Nacionalnog preventivnog mehanizma za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja. U svom radu je samostalan i neovisan.

Nadležnosti:

Zaštita ljudskih prava

Građani imaju pravo podnositi pritužbe pučkom pravobranitelju u slučajevima kada smatraju da je njihovo pravo povrijeđeno od strane tijela s javnim ovlastima. Pučki pravobranitelj temeljem pritužbe i dostavljene dokumentacije provodi ispitni postupak. Sva državna tijela, tijela s javnim ovlastima te lokalna i područna (regionalna) tijela samouprave - dakle sva javnopravna tijela - dužna su dostaviti tražene podatke.

Temeljem utvrđenih činjenica pučki pravobranitelj može donositi mišljenja, preporuke i upozorenja tijelima na koje se odnose odnosno nadređenim tijelima, te, ukoliko je to potrebno, o tome izvijestiti Hrvatski sabor.

Osim toga, pučki pravobranitelj prati usklađenost propisa sa Ustavom RH i međunarodnim konvencijama o zaštiti ljudskih prava te, može upozoriti Vladu RH na potrebu izmjena ili donošenja propisa u području ljudskih prava. Također može upozoriti Hrvatski sabor na potrebu usklađivanja propisa s Ustavom i zakonima, a ima i pravo pokrenuti postupak ispitivanja usklađenosti zakona i drugih propisa s Ustavom RH pred Ustavnim sudom RH.

Promocija ljudskih prava

Promocija ljudskih prava obuhvaća istraživačko-analitičku djelatnost, razvoj i održavanje baze podataka i dokumentacije, pravodobno i redovito informiranje javnosti i zainteresiranih sudionika, aktivno poticanje i održavanje suradnje s organizacijama civilnog društva, međunarodnim organizacijama i znanstvenoistraživačkim institucijama te poticanje na usklađivanje zakonodavstva s međunarodnim i europskim standardima i njihovu primjenu.

Središnje tijelo za suzbijanje diskriminacije

Pučki pravobranitelj zaprima prijave svih fizičkih i pravnih osoba, pruža potrebne obavijesti o pravima i obvezama te mogućnostima sudske i druge zaštite, ispituje pojedinačne prijave i poduzima radnje iz svoje nadležnosti potrebne za otklanjanje diskriminacije i zaštitu prava diskriminirane osobe ako u tijeku nije sudski proces, provodi postupak mirenja uz mogućnost sklapanja izvansudske nagodbe uz pristanak stranaka i podnosi kaznene prijave u vezi sa slučajevima diskriminacije nadležnom državnom odvjetništvu.

Nacionalni preventivni mehanizam

Pučki pravobranitelj obavlja poslove Nacionalnog preventivnog mehanizma za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja u mjestima gdje se nalaze osobe lišene slobode, kao i osobe kojima je određeno bilo kakvo zadržavanje, zatvaranje ili smještaj u mjesto pod javnim nadzorom i koje to mjesto ne smiju napustiti po svojoj volji.

To znači da predstavnici Ureda pučkog pravobranitelja u ovome svojstvu obilaze zatvore, kaznionice, pritvorske jedinice, ali i brojne ustanove u kojima su smještene osobe s duševnim smetnjama, kako bi preventivno djelovali u cilju zaštite osoba koje su lišene slobode ili im je ona ograničena.

Nacionalna institucija za ljudska prava (NHRI)

Pučki pravobranitelj je od 2009. godine jedina nacionalna institucija za zaštitu i promociju ljudskih prava (NHRI) u Republici Hrvatskoj sa statusom "A" prema UN-ovim Pariškim načelima koja definiraju parametre neovisnosti nacionalnih institucija za ljudska prava.

Ovaj je najviši status institucionalne neovisnosti potvrđen Uredu pučkog pravobranitelja ponovno u srpnju 2013. godine, nakon što je UN u međuvremenu nadzirao provedbu svojih preporuka vezanih za očuvanje i unapređenje neovisnoga statusa.

Posebni pravobranitelji

Pravobranitelj za djecu

Teslina 10
10 000 Zagreb
Hrvatska
e-mail: info@dijete.hr
tel: 01/4929 669
fax: 01/4921 277
<http://www.dijete.hr>

Djelokrug rada

Prati usklađenost zakona i drugih propisa u Republici Hrvatskoj koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece s odredbama Ustava Republike Hrvatske, Konvencije o pravima djeteta i drugih međunarodnih dokumenta koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece; prati povrede pojedinačnih prava djece i proučava opće pojave i načine povreda prava i interesa djece; zalaže se za zaštitu i promicanje prava i interesa djece s posebnim potrebama; predlaže poduzimanje mjera za izgradnju cjelovitog sustava zaštite i promicanja prava djece i za sprečavanje štetnog djelovanja koja ugrožavaju njihove interese; upoznaje i savjetuje djecu o načinu ostvarivanja i zaštite njihovih prava i interesa, surađuje s djecom, potiče ih na izjašnjavanje i uvažava njihovo mišljenje, inicira i sudjeluje u javnim aktivnostima usmjerenim na poboljšanje položaja djece te predlaže mjere za povećanje njihovog utjecaja u društvu; ima dostupnost i uvid u sve podatke, informacije i akte koji se odnose na prava i zaštitu djece, bez obzira na stupanj njihove tajnosti te ima pravo pristupa i pregleda svih ustanova, tijela državne uprave, pravnih i fizičkih osoba koje su po posebnim propisima određene za brigu o djeci te vjerskih zajednica, u kojima djeca borave ili su privremeno odnosno trajno smještene.

Ako sazna da je dijete izvrgnuto tjelesnom ili duševnom nasilju, spolnoj zloporabi, zlostavljanju ili izrabljivanju, zanemarivanju ili nehajnom postupanju dužna je odmah podnijeti prijavu nadležnom državnom odvjetništvu te upozoriti nadležni centar za socijalnu skrb i predložiti mjere za zaštitu prava i interesa djeteta; može zatražiti stručnu pomoć znanstvenih i stručnih osoba i ustanova, u čijem su djelokrugu istraživanja zaštita, skrb, razvitak i prava djece, a isti su mu dužni tu pomoć u primjerenom roku pružiti.

Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova

Preobraženska 4/1
10 000 Zagreb
tel: +385 1 48 48 100
fax: +385 1 48 44 600
e-mail: ravnopravnost@prs.hr
<http://www.prs.hr>

Djelokrug rada

Postupa po pritužbama na diskriminaciju temeljem spola, bračnog ili obiteljskog statusa i spolne orijentacije; razmatra slučajeve kršenja načela ravnopravnosti spolova, slučajeve diskriminacije prema pojedincima/kama ili grupama pojedinaca ili pojedinki koju su počinila tijela državne uprave, jedinica tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave i druga tijela s javnim ovlastima, zaposleni u tim tijelima i druge pravne i fizičke osobe.

U obavljanju poslova iz svoga djelokruga pravobranitelj/ica je ovlašten/a upozoravati, predlagati i davati preporuke.

Ako ocijeni da je povrijeđeno načelo ravnopravnosti spolova, pravobranitelj/ica ima pravo podnijeti prijedlog za pokretanje postupka ocjene ustavnosti zakona, odnosno ustavnosti i zakonitosti drugih propisa.

Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom

Savska cesta 41/3
10 000 Zagreb
tel: +385 1 6102 170
fax: +385 1 6177 901
e-mail: ured@posi.hr

Djelokrug rada

Ured pravobraniteljice za osobe s invaliditetom je nezavisna državna institucija čija je osnovna uloga praćenje i promicanje prava osoba s invaliditetom na temelju Ustava Republike Hrvatske, međunarodnih ugovora i zakona. U slučaju kršenja prava osoba s invaliditetom, pravobraniteljica je ovlaštena upozoravati, predlagati mjere, davati preporuke, obavještavati te zahtijevati izvješća o poduzetom.

Ukoliko pravobraniteljica uvidi da neko zakonsko rješenje ide na štetu osoba s invaliditetom ili djece s teškoćama u razvoju, da ih se zakida ili dovodi u nepovoljniji položaj u odnosu na osobe bez invaliditeta, pravobraniteljica će dati prijedlog za izmjenu tog zakonskog rješenja.

Ured pravobraniteljice za osobe s invaliditetom zaprima individualne pritužbe osoba s invaliditetom i onih koji rade u njihovu korist, razmatra slučajeve u kojima se pritužuje na povredu prava osoba s invaliditetom i u kontaktu s institucijama koje su zadužene za rješavanje tih pitanja, nastoji ishoditi najpovoljnije rješenje. Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom pruža savjetodavnu pomoć osobama s invaliditetom o načinu ostvarivanja i zaštite njihovih prava i interesa.

Zaštita osobnih podataka

Agencija za zaštitu osobnih podataka

Martićeva 14
10 000 Zagreb
tel: +385 460 90 00
fax: +385 4609-099
e-mail: azop@azop.hr
<http://www.azop.hr>

Agencija za zaštitu osobnih podataka je pravna osoba s javnim ovlastima, koja samostalno i neovisno obavlja poslove u okviru svog djelokruga i nadležnosti. Djelatnost Agencije je obavljanje upravnih i stručnih poslova u svezi sa zaštitom osobnih podataka. Agencija u okviru javnih ovlasti nadzire provođenje zaštite osobnih podataka, ukazuje na uočene zlouporabe prikupljanja osobnih podataka, sastavlja listu država i međunarodnih organizacija koje imaju odgovarajuće uređenu zaštitu osobnih podataka, rješava povodom zahtjeva za utvrđivanje povrede prava zajamčenih Zakonom o zaštiti osobnih podataka te vodi Središnji registar zbirki osobnih podataka.

Besplatna pravna pomoć

Donošenjem Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći Ministarstvo pravosuđa započelo je s izvršenjem opsežne i izazovne zadaće uspostave sustava besplatne pravne pomoći.

Sustavom besplatne pravne pomoći omogućava se građanima slabijeg imovnog stanja angažiranje odvjetnika i dobivanje pravne pomoći za pojedine pravne radnje i ravnopravan pristup sudskim i upravnim postupcima.

Korisnici besplatne pravne pomoći

Korisnici pravne pomoći u smislu Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći su:

- hrvatski državljani
- dijete koje nema hrvatsko državljanstvo i zatečeno je u Republici Hrvatskoj bez pratnje odrasle osobe odgovorne prema zakonu
- stranci na privremenom boravku pod uvjetom uzajamnosti i stranci na stalnom boravku
- stranci pod privremenom zaštitom
- stranci koji nezakonito borave i stranci na kratkotrajnom boravku u postupcima donošenja rješenja o protjerivanju ili rješenja o povratku
- tražitelji azila, azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom te članovi njihovih obitelji koji zakonito borave u Republici Hrvatskoj, u postupcima u kojima im pravna pomoć nije osigurana posebnim zakonom.

Pružatelji besplatne pravne pomoći

Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći kao pružatelji besplatne pravne pomoći predviđeni su:

- odvjetnici,
- ovlaštene udruge
- pravne klinike
- uredi državne uprave u županijama

Vrste besplatne pravne pomoći

Vrste besplatne pravne pomoći su primarna pravna pomoć i sekundarna pravna pomoć.

Primarna pravna pomoć

Oblici primarne pravne pomoći su:

- opća pravna informacija
- pravni savjet
- sastavljanje podnesaka pred javnopravnim tijelima, Europskim sudom za ljudska prava i međunarodnim organizacijama u skladu s međunarodnim ugovorima i pravilima o radu tih tijela
- zastupanje u postupcima pred javnopravnim tijelima
- pravna pomoć u izvansudskom mirnom rješenju spora.

Primarnu pravnu pomoć pružaju uredi državne uprave u županijama, ovlaštene udruge i pravne klinike.

Uredi su ovlašteni u pružanju primarne pravne pomoći davati opće pravne informacije, pravne savjete i sastavljati podneske.

Postupak za ostvarivanje primarne pravne pomoći pokreće se izravnim obraćanjem pružatelju primarne pravne pomoći.

Sekundarna pravna pomoć

Oblici sekundarne pravne pomoći su:

- pravni savjet
- sastavljanje podnesaka u postupku zaštite prava radnika pred poslodavcem
- sastavljanje podnesaka u sudskim postupcima
- zastupanje u sudskim postupcima
- pravnu pomoć u mirnom rješenju spora
- oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka
- oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi.

Sekundarnu pravnu pomoć pružaju odvjetnici.

S obzirom na vrstu postupka, sekundarna pravna pomoć može se odobriti u sljedećim postupcima:

- u svezi sa stvarnim pravima, osim zemljišnoknjižnih postupaka
- iz radnih odnosa
- iz obiteljskih odnosa, osim u postupcima sporazumnog razvoda braka u kojima bračni drugovi nemaju maloljetnu zajedničku ili posvojenu djecu ili djecu nad kojom ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti
- ovršnim postupcima i postupcima osiguranja kada je riječ o prisilnom ostvarenju ili osiguranje tražbine koja proizlazi iz postupka za koji se prema odredbama ovoga Zakona može odobriti pravna pomoć
- mirnog rješenja spora
- iznimno, u svim ostalim upravnim i građanskim sudskim postupcima kada takva potreba proizlazi iz konkretnih životnih okolnosti podnositelja zahtjeva i članova kućanstva, a u skladu s temeljnom svrhom Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći.

Postupak za odobravanje sekundarne pravne pomoći pokreće se podnošenjem zahtjeva nadležnom uredu državne uprave u županiji, odnosno nadležnom upravnom tijelu Grada Zagreba.

Sukladno odredbama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, osoba koja želi ostvariti pravo na besplatnu pravnu pomoć podnosi ispunjen obrazac Zahtjeva za odobravanje korištenja besplatne pravne pomoći uredu državne uprave u županiji prema prebivalištu podnositelja zahtjeva. Uz Zahtjev se prilaže i pisana izričita suglasnost podnositelja zahtjeva i punoljetnih članova njegova kućanstva o dopuštenju uvida u sve podatke o imovini te o prihvaćanju materijalne i kaznene odgovornosti podnositelja zahtjeva za istinitost navedenih tvrdnji.

Obrazac Zahtjeva moguće je preuzeti na web stranici Ministarstva pravosuđa, u uredima državne uprave u županijama, na općinskim sudovima, odnosno prostorima centara za socijalnu skrb tijekom njihova redovnog uredovnog vremena.

Zahjev se podnosi osobno ili preporučeno poštom, a za njegovo podnošenje ne plaćaju se upravne pristojbe.

Odobranje pravne pomoći odnosi se na potpuno ili djelomično osiguravanje plaćanja troškova pravne pomoći ovisno o imovinskom stanju podnositelja zahtjeva. Naime, predviđena je mogućnost da korisnik pravne pomoći, zavisno od svojih materijalnih prilika, sudjeluje u troškovima postupka u određenom postotku.

Kada je pravna pomoć odobrena u smanjenom opsegu, razliku do punog iznosa nagrade i naknade troškova za rad pružatelju koji je odvjetnik nadoknađuje korisnik u preostalom razmjeru prema vrijednosti poduzete radnje utvrđene Tarifom o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika.

Ministarstvo pravosuđa odlučuje povodom žalbi podnositelja zahtjeva za odobravanje pravne pomoći u drugom stupnju, rješava u prvom stupnju o upisu udruga i pravnih klinika u Registar pružatelja primarne pravne pomoći, vodi taj Registar te provodi upravni nadzor i stručni nadzor nad radom pružatelja primarne pravne pomoći.

Informacije o besplatnoj pravnoj pomoći možete pronaći na [web stranici Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske](#) ili se upitom obratiti na e-mail: besplatna.pravna.pomoc@pravosudje.hr te očekivati odgovor u najkraćem mogućem roku.

Također, sva pitanja možete izravno uputiti uredima državne uprave u županijama.

Prekogranični spor

Prekogranični spor je spor u kojem podnositelj zahtjeva za odobravanje pravne pomoći ima prebivalište ili boravište u državi članici Europske unije, a koja nije država članica u kojoj postupa sud, odnosno u kojoj treba izvršiti sudsku odluku.

Pravna pomoć u prekograničnom sporu odobrava se u građanskim i trgovačkim stvarima, postupcima mirenja, izvansudskim nagodbama, izvršenju javnih isprava i pravnom savjetovanju u tim postupcima, dok se odredbe o prekograničnom sporu ne primjenjuju u poreznim carinskim i drugim upravnim postupcima.

Podnositelj zahtjeva koji ima prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj, a koji traži pravnu pomoć u prekograničnom sporu pred sudom druge države, članice Europske unije, zahtjev podnosi uredu prema mjestu svog prebivališta ili boravišta. Nadležni ured zahtjev prosljeđuje Ministarstvu pravosuđa u roku od osam dana od primitka zahtjeva. Ministarstvo pravosuđa će zahtjev i priložene isprave prevesti na službeni jezik ili jedan od službenih jezika države članice Europske unije i nadležnog tijela za primanje, te ih proslijediti nadležnom tijelu države članice Europske unije u kojoj sud postupa ili u kojoj se zahtjeva izvršenje

sudske odluke (tijelo za primanje) u roku od 15 dana od primitka zahtjeva. Ako pravna pomoć ne bude odobrena, podnositelj zahtjeva dužan je nadoknaditi troškove prevođenja.

Također, podnositelj zahtjeva može zahtjev podnijeti neposredno tijelu koje je nadležno za primanje zahtjeva u državi članici Europske unije u kojoj postupa sud ili u kojoj treba izvršiti sudsku odluku.

Podnositelj zahtjeva koji ima prebivalište ili boravište u državi članici EU, a koji traži pravnu pomoć u prekograničnom sporu pred sudom u Republici Hrvatskoj, ostvaruje pravo na pravnu pomoć u skladu s odredbama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći. Podnositelj zahtjeva ili nadležno tijelo države članice u kojoj ima prebivalište ili boravište (tijelo za slanje), zahtjev za pravnu pomoć u Republici Hrvatskoj podnosi Ministarstvu pravosuđa (tijelo za primanje). Obrasci i priložene isprave moraju se dostaviti u prijevodu na hrvatski jezik, jer će u protivnom zahtjev biti odbačen.

Zahtjev se podnosi na obrascu propisanom Odlukom Komisije 2004/844/EZ od 9. studenog 2004. godine o utvrđivanju oblika zahtjeva za pravnu pomoć prema Direktivi 2003/8/EZ o poboljšanju pristupa sudu u prekograničnim sporovima uspostavom minimalnih zajedničkih pravila, koja se odnose na pravnu pomoć u takvim sporovima.

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 04/06/2019